

in se kmali ne razberskajo. V sercu sem torej popolnoma prav dal g. profesorju, ko je djal: Pastirji naj na paši delajo, in naj ne pasejo ves božji dan lenobe! Zlasti po planinah naj bo zadnje delo plančarjev v jeseni to, da gnoj iz staj skidajo, raztrosijo po pašnikih, ter ga potem z dobro perstjo zasujejo. Tudi gnojnica naj se skuša od planinskih hlevov tako odpeljati, da pride pašnikom v korist.

K sklepu tega poglavja je gosp. docent še obžalovaje omenjal, kako lahkomisljeno se ravná naše dni zlasti po goráh z gojzdi in drevjem, vsled kterega vkončevanja hude plohe in nalivi zemljo spirajo, in odtod tudi pride, da vidimo vedno več goličáv. Z vnetimi in resnično skerblijivimi besedami nam je torej učiteljem govoril na serce, naj stavimo pri vsaki priliki ves svoj vpliv v to, da se pašniki ne bodo dalje tako vkončevali, kakor se godí, žalibog, zlasti zadnja leta, — marveč da bi se zboljševali po vsi mogoči moči v večjo korist planinskih pokrajin in sploh gospodarstvenega napredka! (Dalje prih.)

XIX. splošni nemški učiteljski zbor.

Po poglavitniših čerticah spisal Fr. Govekar.

(Dalje.)

Drugi dan začelo se je zborovanje ob 9. uri; na dnevnem redu bilo je vprašanje „o verskem nauku“.

Triescher iz Trebiža na Moravskem govori prvi, ter pravi, da med verstvom in verstvom je razloček, in da na ktero stran naj se oberne pedagogika, ni več dvombe. Naj imenitniši pedagogi Rouessau, Pestalozzi, Diesterweg poganjali so se za prostost duha. Vera pripravlja človeško serce, ter napeljuje voljo k djanskemu nravnemu opravitu. Svojo kal ima vera v sercu, učenost je drevo, korenika pa je vera. Vera in učenost si ne nasprotujeta, timveč še eno drugo pospešujeta.

Dr. M. Šulce pravi, da naj se v ljudski šoli kerščanski nauk obravnava prosto v smislu sv. pisma. Brezverske šole so pa povsodi nesreča. Da bi se samo nravstveni nauk brez kerščanskega nauka učil, to se še ne more misliti. Ako bi hoteli vero iz šole odpraviti, bi se to ravno toliko reklo, kakor da bi ji vzeli dušo, kajti vera je čez vse potrebna. On tedaj predlaga: 1. ljudska šola brez kerščanskega nauka ne more shajati; nravstveni nauk brez kerščanskega nauka se ne dá misliti, ker brez tega šola svojo nalogo ne more izverševati; 2. verski nauk naj se ne podučuje po čerkah, ampak v duhu sv. pisma; staršem naj pa bo dovoljeno, da svoje otroke v veri v tej ali v uni šoli pusté podučevati.

Dr. Dittes pravi, da so se do sedaj dovolj pečali o šolstvu politikarji in duhovniki, in je tedaj pravično, ako o tem tudi učitelji spregovoré. Dalje omenja imetnosti verskega vprašanja in pravi, da se v obče vjema z mislijo g. Triescherja, da pa ne priterjuje, kar je on govoril o razločku med naukom in vero. On misli, da naj bi se veronauk izročil učitelju, ter našteva, kako naj bi se zato vredila primerna knjiga. Nekaj pa se o tem more prenarediti, kajti tako, kakor je sedaj, ne more biti dalje. Nejevera se čedalje bolj množi, in to uzrokuje cerkev, ktera je do sedaj imela vso izrejo v oblasti, deržava pa jej je le hlapčevala in stregla. Naj se tedaj učiteljstvo v vsakem obziru popolnoma od cerkve loči.

Götzel, vodja z Dunaja, zavoljo velikega vtisa, ki ga je zboru vtisnil Dittesov govor, ne more govoriti, tedaj izroči svoje predloge pismeno. Po kratkem prenehanji govori potem Binsdorfer za Götzelov predlog, Neumann pa za Dittesov.

Obert, fajmošter iz Erdeljskega: „Misel, da bi se podučevanje v kerščanskem nauku v šoli opustilo, je popolnoma kriva. Verski nauk je svojo veljavo zgubil le vsled tega, ker se otrokom podaja po mehanični poti in v preveliki meri. Učitelji prezirajo verski nauk le zavoljo tega, ker jih silljo dogmatiko podučevati. Ako se verski nauk učitelju odvzame, tedaj izroče se učenci moči, ktere namen je nepoznan. Predlaga: 1. ljudska šola se z nadzorništvom duhovskim ne zadovoljuje, verski nauk pa vendar ne more opustiti, da se ne odpové svojemu bistvu, kakor povsod naj bodo pri izberi gradiva in obravnavi nauka le pravila pedagogike merodajavne.

Za dr. Dittesov predlog so: vodja Heinrich, Lederer, dr. Meier in dr. Pollak, kateri stavi še te-le predloge: 1. ljudska šola verskega nauka ne more opustiti, kakor človeštvo ne, da pa bode mladina verna in pobožna, naj bode šola prosta verskih spoznanj, pravila in npravstveni nauk naj se opira na dokaze in prepričanja dobrega in spoznanje večno resničnega; 2. verski nauk naj učitelj podučuje; 3. gradivo za versko kujigo naj se ne jemlje le samo iz svetopisemskega, ampak tudi iz ljudozgodovinskega, naravoslovnega in npravstvenega nauka.

Kaiser, vodja na Dunaju, se v obče vjema z dr. Dittesom, vendar mu zbor ne dovoli, da bi svojo misel povedal.

Petsch predlaga, da naj se staršem in občinam dovoli o verskem nauku določevati. — Sack in poročevalec se tudi vjemata z mislijo in predlogom dr. Dittesovim.

Potem se je glasovalo, in sprejeli so se ti-le predlogi:

1. Dittesov: V ljudski šoli naj se verski nauk po svoji vredbi in izpeljavi popolnoma prepusti učiteljstvu; staršem pa je prostovoljno, da se njih otroci tega nauka vdeležujejo ali ne. Dokler pa to do izpeljave ne pride, zdí se pristojno popolnoma izključenje tega nauka.

2. Obertov: Pravila pedagogike so kakor povsod pri izberi gradiva in obravnavi verskega nauka merodajavna.

Potem še poroča Böhme iz Berolina v imenu sodnika zastran razpisanega darila o naj boljšem delu o vprašanju: „Zakaj naj se učiteljska semenišča predenejo v velika mesta, in zakaj se internat ne vjema z odločilom učiteljstva“? Darilo 25 tol. se je dalo Ernestu Wunderlichu iz Draždan za naj boljše delo.

Ko se na to predsednik za skazano zaupanje zahvaljuje, bil je po predlogu Neumanna odbor za 4 ude pomnožen, in biti so voljeni enoglasno dr. Dittes, Jessen, Bobies in Heinrich.

Konec drugega zбора ob 2 uri popoldne.

(Konec prib.)

Zopernosti so človeku koristne.

Otroci, ktere ne strahujejo, so vselej naj bolj razposajeni. Kaj smo mi drugega v očeh božje previdnosti, kakor otroci pod očetovo oblastjo! Sreča dolgoterpeča nas navdihuje z napuhom, ali pa nas zaziblje v dolgočasnost, neslanost in presitnost. Sitno je povedati, pa je vendar resna in imenitna resnica, da nam je nesreča dostikrat potrebna. Naj se druhal posmehuje temu načelu, kakor drago; nemogoče je, da bi nepopolna stvar (človek) zmirom ostala nepokvarjena. Dobro in slabo se pri njem vedno spreminja, to je njegov naravni delež. V nezgodi se človek izobražuje, kakor mornar v viharju in vojak v boju.

Kakor drevesa, ktera veter sim ter tje majè, globokeje korenine nastavljajo in se ojačè, tako se žlaltne duše o času viharja, ki verši nad njih glavami, toliko terdnejše in močnejše oklenejo kreposti, nesreče nam odkrijejo visoko imenitno skrivnost naših moči; ko bi vgodna sapa mornarju zmirom jadra napénjala, in bi nikoli ne rabil svojih umetnosti, kako bi se povzdignil nad vsakdanjost? Ko bi pozemeljska sreča zmirom bila nespremenljiva, kje bi se dobivala tista hrabrost, tista močnodušnost, ki more zdraviti in premagati stiske v življenji! Tedaj je imenitna resnica in velika beseda moža, ki pravi: „Ne verjamem, da bi bila večja nesreča na svetu, kakor će se človeku v življenji nikdar nič hudega ne pripeti“. Da, še skoraj več bi se moglo reči: Zopernosti lepšajo življenje. Jutranja zarja bi nas ne očarala toliko, ko bi pred njo ne bila zemlja v tamni megleni plašč zavita. Pomlad bi ne imela toliko radosti in veselja, ko bi pred njo ne bil led in zmerzlina. Kteri zemeljski kraj nam bolj dopada od tistega, kjer se nahajajo blizo cvetoče